

## Κεφάλαιο Γ17: Ο Ιωάννης Καποδίστριας και το έργο του

### Καποδίστριας:

- Καταγόταν από αριστοκρατική οικογένεια της Κέρκυρας.
- Διετέλεσε υπουργός εξωτερικών της Ρωσίας μέχρι το 1822.
- Το 1827 η εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας τον εξέλεξε κυβερνήτη της Ελλάδας.

### Διοίκηση Καποδίστρια (ήθελε να οργανώσει το κράτος-οικονομία και διοίκηση):

- Συγκέντρωσε όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του.
- Ίδρυσε Εθνική Τράπεζα.
- Έκοψε νόμισμα (φοίνικας) το οποίο αντικατέστησε τα τουρκικά γρόσια.
- Αναπτύχθηκε το εμπόριο και η ναυτιλία.
- Οργανώθηκε τακτικός στρατός.

### Γεωργία (πίστευε ότι η πρόοδος της χώρας πρέπει να βασιστεί στη γεωργία):

- Ίδρυσε γεωργική σχολή στην Ίδρυθα (εκπαίδευση Ελλήνων αγροτών).
- Εισήγαγε την καλλιέργεια της πατάτας.
- Στήριζε την παραγωγή μεταξιού.

### Εκπαίδευση:

- Ίδρυσε αλληλοδιδασκαστικά σχολεία (οι καλύτεροι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων μάθαιναν γραφή και ανάγνωση τους μικρότερους με τη βοήθεια του δασκάλου).
- Ιδρύθηκε το 1<sup>ο</sup> ελληνικό γυμνάσιο.
- Λειτουργήσαν χειροτεχνικά σχολεία και το Κεντρικό Σχολείο (Αίγινα- σε αυτό φοιτούσαν οι μαθητές που θα ακλουθούσαν ανώτερες σπουδές).

### Εξωτερική πολιτική:

- Πρότεινε το ελληνικό κράτος να είναι εντελώς ανεξάρτητο και με δικό του ηγεμόνα.
- Προσπάθησε να αυξήσει τα εδάφη του ελληνικού κράτους.
- Κρατούσε επαναστατημένες την Κρήτη και τη Στερεά Ελλάδα για να συμπεριληφθούν στο νέο κράτος.

**Μάχη στην Πέτρα της Βοιωτίας (1829):** Τελευταία μάχη της επανάστασης. Νίκησαν οι επαναστάτες με επικεφαλής τον Δημήτριο Υψηλάντη. Η Λειβαδιά και ολόκληρη η Στερεά Ελλάδα παραδόθηκαν στους επαναστάτες.

### Δολοφονία Καποδίστρια (27 Σεπτεμβρίου 1831):

 Αναρχία στη χώρα.

- Η συγκεντρωτική κυβέρνηση του Καποδίστρια.
  - Η σύγκρουσή του με πολιτικά συμφέροντα.
- } Δυσανεχία πολιτικών ομάδων.

### Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για τον Καποδίστρια;
2. Ποιες ενέργειες έκανε ο Καποδίστριας για να οργανώσει την οικονομία και τη διοίκηση;
3. Ποιες ενέργειες έκανε ο Καποδίστριας για να οργανώσει το γεωργικό τομέα του κράτους;
4. Ποιες ενέργειες έκανε ο Καποδίστριας για να οργανώσει την εκπαίδευση;
5. Ποιες ενέργειες έκανε ο Καποδίστριας για την εξωτερική πολιτική της Ελλάδας;
6. Τι έγινε στη μάχη στην Πέτρα της Βοιωτίας;
7. Πότε και για ποιους λόγους δολοφονήθηκε ο Καποδίστριας;

## Κεφάλαιο Γ18: Το τέλος της Επανάστασης και η ελληνική ανεξαρτησία

**Αποτυχίες της επανάστασης πριν τη ναυμαχία του Ναυαρίνου:**


- Παράδοση Ακρόπολης στους Τούρκους- Τουρκική κυριαρχία στη Στερεά Ελλάδα.
- Ερημώθηκε η Μεσσηνία.
- Καταστράφηκε η Τριπολιτσά.
- Σταμάτησε κάθε είδους αντίσταση στην Ηλεία.

**Νίκη στη Ναυμαχία του Ναυαρίνου:** Οι ελπίδες των Ελλήνων για απελευθέρωση αναπτρώνονται.


- Ο Γάλλος συνταγματάρχης Κάρολος Φαβιέρος αποβιβάστηκε στη Χίο με στρατό.
- Δυνάμωσε η επαναστατική δραστηριότητα στην Κρήτη.
- Ο Δ. Υψηλάντης, ο Κίτσος Τζαβέλας και άλλοι οπλαρχηγοί απελευθέρωσαν τη Θήβα, το Καρπενήσι, τη Λιβαδιά, την Άμφισσα και το Μεσολόγγι.

**Παράγοντες που συνετέλεσαν στη διεύρυνση των συνόρων του ελληνικού κράτους:**

1. Οι νίκες του ελληνικού στρατού.
2. Η διπλωματική ικανότητα του Καποδίστρια (δε δυσαρέστησε καμιά από τις Μεγάλες Δυνάμεις).

**Υψηλή Πύλη** (αδιάλλακτη)  Απέρριπτε κάθε συζήτηση για αυτονομία και ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Ξεκινάει διαπραγματεύσεις για την ανεξαρτησία της Ελλάδας μετά την ήττα των Τούρκων από τους Ρώσους στο ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1828-1829.

**Αγγλία- Γαλλία**  Προτείναν την ανεξαρτησία της Ελλάδας θέλοντας να περιορίσουν την επιρροή της Ρωσίας στους Έλληνες.

**Φεβρουάριος 1830 (μετά από 10 χρόνια επανάστασης και αγώνα):**

Οι τρεις Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία- Γαλλία- Ρωσία) υπογράφουν στο Λονδίνο την πολιτική ανεξαρτησία της Ελλάδας με τα σύνορα του κράτους στη γραμμή Αχελώου- Σπερχειού ποταμού.

**1832:** Τα σύνορα διευρύνθηκαν στη γραμμή Παγασητικού- Αμβρακικού κόλπου.

Τα νέα σύνορα αναγνωρίστηκαν και από την Υψηλή Πύλη.

### Ερωτήσεις

1. Ποιες ήταν οι αποτυχίες της επανάστασης πριν τη ναυμαχία του Ναυαρίνου;
2. Πότε αναπτρώνονται οι ελπίδες των Ελλήνων για απελευθέρωση και γιατί;
3. Ποιοι παράγοντες συνετέλεσαν στη διεύρυνση των συνόρων του ελληνικού κράτους;
4. Ποια στάση κρατούσε η Υψηλή Πύλη απέναντι στην ανεξαρτησία της Ελλάδας; Πότε άλλαξε στάση;
5. Τι πρότειναν η Αγγλία και η Γαλλία και γιατί;
6. Πότε ανακηρύχτηκε η ανεξαρτησία του ελληνικού κράτους; Με ποια σύνορα;

## Κεφάλαιο Δ1: Η βασιλεία του Όθωνα- Ο Ιωάννης Κωλέττης

Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια:

- Οι Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία- Γαλλία- Ρωσία) επιλέγουν για βασιλιά της Ελλάδας τον Όθωνα.

**Όθωνας:**

- 17 χρονών ήρθε στη Ελλάδα.
- Γιος του βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκου.
- Φτάνει στην Ελλάδα τον Ιανουάριο του 1833.
- Επειδή ήταν ανήλικος τη διακυβέρνηση ασκούσε η Αντιβασιλεία.

**Αντιβασιλεία** (τρεις Βαυαροί που ανέλαβαν για 2 χρόνια την εξουσία):

Μεταρρυθμίσεις Αντιβασιλείας:

- Χώρισαν το ελληνικό κράτος σε νομούς, επαρχίες κι δήμους.
- Μετέφεραν την πρωτεύουσα από το Ναύπλιο στην Αθήνα (Δεκέμβριος 1834).
- Ίδρυσαν σχολεία (δημοτικά, Ελληνικά και Γυμνάσια), Διδασκαλείο και το Πανεπιστήμιο Αθηνών(1837).
- Προσλήφθηκαν στο στρατό Βαυαροί αξιωματικοί.
- Η Εκκλησία της Ελλάδας ανακηρύχτηκε αυτοκέφαλη (=ανεξάρτητη από το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης).

**Περίοδος Βασιλείας του Όθωνα:**

- Δόθηκε βάρος στη διοίκηση, την οικονομία και την ασφάλεια της χώρας.
- **Δυσανεξικία** πολιτών καθώς:
  1. Δε δόθηκαν τα εθνικά κτήματα στους αγρότες και τους ακτήμονες.
  2. Οι αγωνιστές του 1821 παραμερίστηκαν.
  3. Υπήρξε αύξηση της ληστείας στην ύπαιθρο.

Αποτέλεσμα: **Κίνημα 3ης Σεπτεμβρίου 1843:**

- Αίτημα πολιτών  $\Leftrightarrow$  Παραχώρηση συντάγματος από τον Βασιλιά.
- Ο στρατός με επικεφαλείς τους Δ. Καλλέργη και Ι. Μακρυγιάννη περικύκλωσε μαζί με πλήθος λαού τα ανάκτορα (σημερινή Βουλή) ζητώντας Σύνταγμα (πλατεία Συντάγματος).
- Το 1844 ο Όθωνας παραχωρεί Σύνταγμα.
- Το πολίτευμα της Ελλάδας μεταβλήθηκε από απόλυτη μοναρχία σε συνταγματική μοναρχία.

**1862**  $\Leftrightarrow$  Ξέσπασαν επαναστατικά κινήματα σε Πελοπόννησο και Στερεά Ελλάδα (έκφραση δυσανεξικίας προς το βασιλιά για τον τρόπο διακυβέρνησής του)  $\Leftrightarrow$  Ο Όθωνας μαζί με τη βασίλισσα Αμαλία (γυναίκα του) αναγκάζονται να επιστρέψουν στην πατρίδα τους (Βαυαρία).

**Μεγάλη Ιδέα** (=επέκταση των ελληνικών συνόρων και απελευθέρωση των υπόδουλων Ελλήνων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας):

- Υποστηρίχτηκε από τον Όθωνα και τον Ιωάννη Κωλέττη (σύμβουλος Καποδίστρια και πρωθυπουργός της χώρας από το 1844-1847).

## Βουλή των Ελλήνων:

- Χτίστηκε το 1836-1843.
- Κατοικία του βασιλιά Όθωνα.
- Το 1929 ο Ελευθέριος Βενιζέλος αποφασίζει να το μετατρέψει σε Ελληνικό Κοινοβούλιο.



### Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για τον Όθωνα;
2. Τι ήταν η Αντιβασιλεία και ποια μέτρα πήρε μόλις ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας;
3. Γιατί οι πολίτες ήταν δυσαρεστημένοι με τον βασιλιά;
4. Γιατί οργανώθηκε το κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843, από ποιους και με ποιο αίτημα;
5. Είχε αποτέλεσμα το κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843;
6. Τι έγινε το 1862;
7. Τι ήταν η Μεγάλη Ιδέα και ποιοι την υποστήριζαν;
8. Τι ήταν οι ακτήμονες, το Διδασκαλείο και η Βαυαρία;



## Κεφάλαιο Δ2: Η βασιλεία του Γεωργίου Α' - Ο Χαρίλαος Τρικούπης

### Γεώργιος Α':

- Ανέλαβε βασιλιάς το 1863 μετά την απομάκρυνση του Όθωνα.
- Δανός πρίγκιπας.
- Οι Άγγλοι παραχώρησαν τα Επτάνησα στην Ελλάδα ως δώρο στο νέο βασιλιά.
- Ήταν βασιλιάς για 50 περίπου χρόνια.

### Ενέργειες Γεωργίου Α' στην περίοδο της βασιλείας του:

- Ψηφίστηκε νέο πιο δημοκρατικό σύνταγμα που περιόριζε τις εξουσίες του βασιλιά.
- Καθιερώθηκε το πολίτευμα της βασιλευόμενης δημοκρατίας.
- Ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα τα Επτάνησα (1864), η Θεσσαλία (1881) και η Άρτα.
- Αύξηση πληθυσμού και καλλιεργούμενων εκτάσεων Ελλάδας.

**Χαρίλαος Τρικούπης:** Νομικός και διπλωμάτης- Υπουργός και αργότερα πρωθυπουργός της χώρας.

### Μεταρρυθμίσεις Τρικούπη:

- Συνέβαλε στην ενσωμάτωση της Άρτας στο ελληνικό κράτος.
- Ίδρυσε σχολεία και εκκλησίες στις αλύτρωτες περιοχές που ζούσαν υπόδουλοι Έλληνες.
- Ενίσχυσε τη δημοκρατία.
- Πραγματοποίησε σπουδαία έργα (παίρνοντας όμως μεγάλα δάνεια) για τον εκσυγχρονισμό της χώρας (διώρυγα Κορίνθου, αποξήρανση λίμνης Κωπαΐδας, κατασκευή σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου).

### Τρικούπης (1893) ⇔ Κήρυξε πτώχευση της Ελλάδας καθώς:

1. Είχε πάρει μεγάλα δάνεια.
2. Οι φόροι δε συλλέγονταν.
3. Τα έξοδα του κράτους ήταν περισσότερα από τα έσοδα

Η Ελλάδα μπήκε σε καθεστώς Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου.

### Αποξήρανση λίμνης Κωπαΐδας:

- Δημιουργήθηκαν καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
- Καταπολεμήθηκε η αρρώστια της ελονοσίας.

### Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για τον Γεώργιο Α';
2. Ποιες ενέργειες έκανε ο Γεώργιος Α' στην περίοδο της βασιλείας του;
3. Τι ήταν ο Χαρίλαος Τρικούπης;
4. Ποιες ήταν οι μεταρρυθμίσεις που έκανε ο Τρικούπης;
5. Πότε και γιατί αναγκάστηκε ο Τρικούπης να κηρύξει πτώχευση;
6. Γιατί ήταν απαραίτητη η αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας;

## Κεφάλαιο Δ3: Επαναστατικά κινήματα στη Μακεδονία και την Κρήτη

**Επαναστατικό κίνημα εναντίον των Οθωμανών (1854) στη Μακεδονία:**

- Συμμετοχή εθελοντών από την ελεύθερη Ελλάδα.
- Την στρατολογία, τον εφοδιασμό και την αποστολή εθελοντών αναλάμβαναν μυστικές εταιρείες:
  - i. Αδελφότης
  - ii. Εθνική Άμυνα } Μυστικές εταιρείες από την ελεύθερη Ελλάδα.
- Επαναστάτες: Θεόδωρος Ζιάκας, Τσάμης Καρατάσος και άλλοι ντόπιοι αγωνιστές.
- Το επαναστατικό κίνημα δεν πέτυχε και οι Μακεδόνες αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν:
  - i. Λόγω διαμεσολάβησης των Μεγάλων Δυνάμεων.
  - ii. Λόγω της πίεσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

**1878:** Έλληνες επαναστάτες και Μακεδόνες ξεσηκώθηκαν και κήρυξαν την ένωση της Μακεδονίας με την Ελλάδα. Αλλά και αυτή η προσπάθεια απέτυχε.

**Συνέδριο Βερολίνου:** Η ελληνική κυβέρνηση έπεισε τις Μεγάλες Δυνάμεις να μην παραχωρήσουν τη Μακεδονία στη Βουλγαρία που τη διεκδικούσε. Η Μακεδονία παρέμεινε στους Οθωμανούς.

**Κρήτη:** Επαναστάτησε το 1866 ζητώντας να ενωθεί με την Ελλάδα.

**Ολοκαύτωμα Μονής Αρκαδίου** (Νοέμβριος 1866): Στη Μονή κλείστηκαν επαναστάτες για να αντιμετωπίσουν τους Τούρκους στρατιώτες. Εκεί κατέφυγαν και γυναικόπαιδα για να προστατευθούν. Για να μην αιχμαλωτιστούν ανατινάχθηκαν.

**Συνέπειες Ολοκαυτώματος:**

- Μεγάλη συγκίνηση στη δυτική Ευρώπη.
- Το ελληνικό κράτος αναγκάστηκε να μην υποστηρίξει επαναστατικά κινήματα που γίνονταν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.
- Το ελληνικό κράτος αναγκάστηκε να πληρώσει αποζημίωση στους Οθωμανούς.

**1896:** Η Μακεδονία και η Κρήτη επαναστατούν ταυτόχρονα. Οι Μεγάλες Δυνάμεις καταστέλλουν την επανάσταση αλλά ο Σουλτάνος αναγκάστηκε να παραχωρήσει αυτονομία στην Κρήτη (δικαίωση αγώνων Ελλήνων).

### Ερωτήσεις

1. Πως οργανώθηκε το επαναστατικό κίνημα στη Μακεδονία το 1854;
  - i. Ποιες μυστικές εταιρείες ιδρύθηκαν από την ελεύθερη Ελλάδα και ποιος ο σκοπός τους;
  - ii. Γιατί δεν πέτυχε το επαναστατικό κίνημα στη Μακεδονία;
2. Τι έγινε το 1878;
3. Τι σημαντικό κέρδισε η ελληνική κυβέρνηση στο συνέδριο του Βερολίνου;
4. Πότε ξεκίνησε η επανάσταση στην Κρήτη και με ποιο αίτημα;
5. Τι γνωρίζετε για το ολοκαύτωμα της Μονής Αρκαδίου;
6. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Ολοκαυτώματος;
7. Πότε η Μακεδονία και η Κρήτη επαναστατούν ταυτόχρονα και με ποιο αποτέλεσμα;

## Κεφάλαιο Δ4: Η Ελλάδα στα τέλη του 19<sup>ου</sup> αιώνα

**Ελλάδα** ⇒ Επιδίωκε να εικσυγχρονιστεί στα πρότυπα των προηγμένων κρατών της Δύσης (καθιερώθηκε το σύστημα της μιας Βουλής με θητεία 4 ετών), όμως:

- Ο βασιλιάς Γεώργιος εξακολούθησε να παρεμβαίνει εμποδίζοντας την ομαλή λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

**Αρχή της δεδηλωμένης** (Τρικούπης, 1875): Ο βασιλιάς ήταν υποχρεωμένος να αναθέτει το σχηματισμό κυβέρνησης στον αρχηγό του κόμματος που είχε την πλειοψηφία στη βουλή.

**Πολιτικοί σχηματισμοί (κόμματα) της εποχής:**

1. Κόμμα Χαρίλαου Τρικούπη (υποστήριζε τον εξευρωπαϊσμό της χώρας).
2. Κόμμα Θεόδωρου Δηλιγιάννη (στηριζόταν στα φτωχά κοινωνικά στρώματα).

**Οικονομική κρίση Ελλάδας και Πτώχευση 1893 (αίτια):**

1. Τα χρήματα του δανείου εξαντλήθηκαν γρήγορα.
2. Η παγκόσμια κατάρρευση του εμπορίου της σταφίδας (η σταφίδα ήταν το κύριο γεωργικό προϊόν που εξήγαγε η χώρα).

**Αποτέλεσμα κρίσης:** Μετανάστευση Ελλήνων στις Η.Π.Α για να βρουν μια καλύτερη ζωή.

**Ληστεία:** Συμμορίες ληστών που ζούσαν στην ύπαιθρο προκαλούσαν αναταραχές τόσο στα προάστια της πρωτεύουσας όσο και στα σύνορα της χώρας (δυσφήμιση Ελλάδας στο εξωτερικό).

**Ελληνοτουρκικός πόλεμος 1897:**

- Η Κρήτη επαναστάτησε εναντίον των Τούρκων με τη βοήθεια ελληνικού στρατού και στόλου.
- Τουρκικές δυνάμεις επιτέθηκαν στη Θεσσαλία και τη Στερεά Ελλάδα νικώντας τον ελληνικό στρατό.
- Ο πόλεμος έληξε με την παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων.
- Η Ελλάδα υποχρεώθηκε να πληρώσει μεγάλη χρηματική αποζημίωση στους Τούρκους (πήρε δάνειο από τις Μεγάλες Δυνάμεις με τον όρο να μπορούν να παρεμβαίνουν στα έσοδα του κράτους).

**Γλωσσικό Ζήτημα:** Διαμάχη για το είδος της γλώσσας που πρέπει να χρησιμοποιείται επίσημα από το κράτος (καθαρεύουσα ή δημοτική). Μετά το 1880 επικράτησε στη λογοτεχνία η δημοτική γλώσσα.

**Σπουδαίοι ποιητές και λογοτέχνες:** Κ. Παλαμάς, Κ. Καβάφης, Γ. Βιζυηνός, Α. Παπαδιαμάντης

**Σπουδαίοι ζωγράφοι:** Λύτρας, Ιακωβίδης, Γύζης, Βολανάκης

### Ερωτήσεις

1. Τι επιδίωξε να κάνει η Ελλάδα στα μέσα του 19<sup>ου</sup> αιώνα και ποιο εμπόδιο υπήρχε;
2. Τι ήταν η «αρχή της δεδηλωμένης»;
3. Ποιοι πολιτικοί σχηματισμοί επικρατούσαν τη εποχή εκείνη;
4. Γιατί η Ελλάδα οδηγήθηκε στην πτώχευση το 1893; Ποιο το αποτέλεσμα της κρίσης;
5. Ποιο πρόβλημα δυσφήμιζε την Ελλάδα στο εξωτερικό;
6. Τι γνωρίζετε για τον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897;
7. Τι ήταν το «γλωσσικό ζήτημα»;
8. Αναφέρετε μερικούς σπουδαίους λογοτέχνες και ζωγράφους της εποχής.

## Κεφάλαιο Δ5: Η Θράκη, η Ασία και ο Πόντος, ακμαία ελληνικά κέντρα

### Πρωτόκολλο Λονδίνου (1830):

- Η Ελλάδα ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος.
- Τα σύνορα του νέου κράτους ήταν περιορισμένα (**μειονέκτημα- πρόβλημα**).
  - Εκτός συνόρων έμειναν περιοχές με σημαντικό ορθόδοξο χριστιανικό πληθυσμό (Θράκη, παράλια Μικρα-Ασίας, Πόντος), που μιλούσε την ελληνική, την τουρκική ή την αρμενική γλώσσα.
  - Οι Έλληνες των περιοχών της Θράκης, Μικρα- Ασίας και Πόντου (**αλύτρωτες περιοχές**) είχαν υποστεί πολλές διώξεις από τους Τούρκους.

Αλύτρωτες περιοχές: **Οι συνθήκες ζωής των Ελλήνων** από το 1856 βελτιώνονται λόγω:

1. Των μεταρρυθμίσεων που επέβαλλαν οι Μεγάλες Δυνάμεις στην Υψηλή Πύλη.
2. Διαπραγματεύσεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

### Τρόπος διοίκησης αλύτρωτων περιοχών:

- Οι υπόδουλοι Έλληνες διοικούνταν:
  1. Από εκλεγμένους δημογέροντες.
  2. Από εφόρους που φρόντιζαν για την εκπαίδευσή τους.
  3. Από επιτροπές ναών.

### Υπερασπιστές ελληνικών συμφερόντων στις αλύτρωτες περιοχές:

- Έλληνες πρόξενοι, Έμποροι, Κληρικοί.

### Εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα:

- Κεντρική Εκκλησιαστική και Πνευματική Επιτροπή (επόπτευε την εκτύπωση βιβλίων, προωθούσε την καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας, ίδρυε Αρρεναγωγεία και Παρθεναγωγεία).
- Φιλολογικοί Σύλλογοι (κάλυπταν μόνοι τις δαπάνες τους).

### Θράκη:

- Χωρισμένη σε 2 επαρχίες (Επαρχία Κωνσταντινούπολης και επαρχία Αδριανούπολης).
- Δυσκολίες διαβίωσης:
  1. Εξισλαμισμοί κατοίκων.
  2. Μεταναστεύσεις κατοίκων λόγω επιδημιών, πολέμων και στρατολόγησης των κατοίκων.
  3. Εκβουλαρισμοί κατοίκων.
- Παρά τις δυσκολίες οι Έλληνες είχαν αναπτύξει σημαντική οικονομική δραστηριότητα (εμπόριο σιταριού και καπνού).

### Μικρα- Ασία και Πόντος:

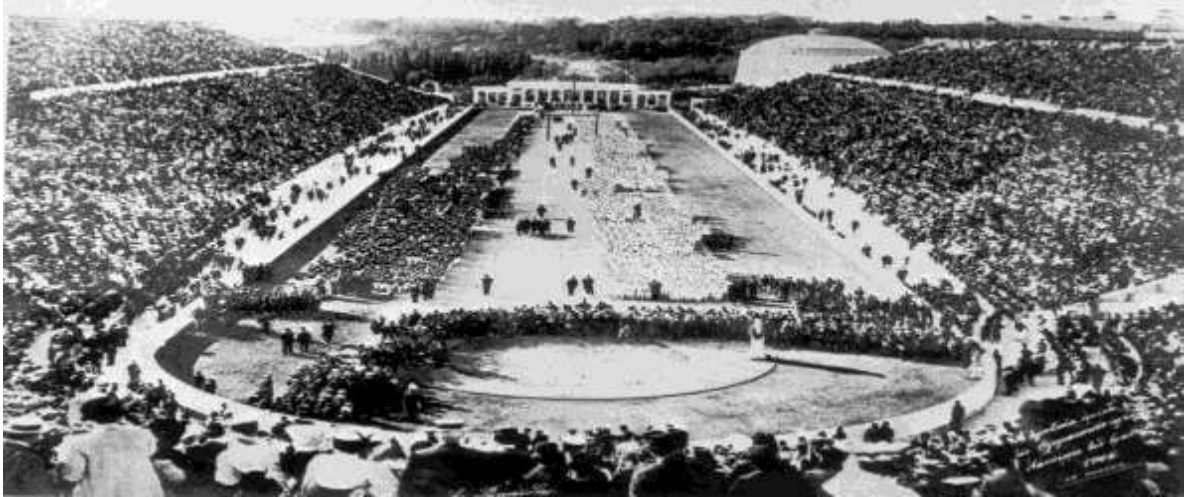
- **Κρυπτοχριστιανοί:** Άνθρωποι που έδειχναν ότι είχαν γίνει μουσουλμάνοι αλλά μέσα τους παρέμεναν Χριστιανοί.
- Οι Έλληνες των περιοχών αυτών διακρίθηκαν στο εμπόριο και τη ναυτιλία.



- Ιδρύθηκαν σπουδαία σχολεία (Ευαγγελική σχολή της Σμύρνης- Φροντιστήριο της Τραπεζούντας).
- Εκδόθηκαν εφημερίδες και βιβλία.

#### Αναβίωση Ολυμπιακών Αγώνων (19<sup>ος</sup> αιώνας):

- Πρωτοβουλία του Γάλλου βαρόνου Πιερ Ντε Κουμπερτέν.
- Οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες έγιναν στο Παναθηναϊκό Στάδιο το 1896.
- Σπύρος Λούης- διακρίθηκε στους αγώνες 9μαραθώνιος).



#### Ερωτήσεις

1. Ποιο πρόβλημα δημιουργούσε το πρωτόκολλο του Λονδίνου στους Έλληνες;
2. Ποιες ορίζονται ως «αλύτρωτες περιοχές» και πότε βελτιώνονται οι συνθήκες ζωής σε αυτές;
3. Από ποιους διοικούνταν οι Έλληνες στις αλύτρωτες περιοχές; Ποιοι οι υπερασπιστές τους;
4. Ποιοι οργανισμοί ανέπτυξαν σπουδαία εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα;
5. Πως ήταν χωρισμένη η Θράκη και ποιες δυσκολίες αντιμετώπιζαν οι κάτοικοί της;
6. Τι γνωρίζετε για τη ζωή των Ελλήνων σε Μικρά- Ασία και Πόντο;
7. Τι ήταν οι κρυπτοχριστιανοί;
8. Τι γνωρίζετε για την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων;

## Κεφάλαιο Δ6: Η κρίση στα Βαλκάνια

**Οθωμανική Αυτοκρατορία** ⇔ Παρακμάζει (χάνει τη δύναμή της) ⇔ Οι υπόδουλοι βαλκανικοί λαοί διεκδικούν την ελευθερία τους και τη δημιουργία κράτους.

- Οι Έλληνες είναι οι πρώτοι που κατάφεραν να κερδίσουν την ανεξαρτησία τους και δημιούργησαν ελληνικό κράτος.
- Πολλά εδάφη τα διατηρούσε ακόμα η Τουρκία.

**Ανατολικό Ζήτημα** ⇔ Το ζήτημα της διανομής των εδαφών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι εδαφικές διεκδικήσεις των βαλκανικών λαών από τους Οθωμανούς.

1. Μεγάλα Εμπορικά συμφέροντα.
2. Οικονομικά συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων. } Πολύ σύνθετη η επίλυσή του

**Εξέγερση Βαλκανικών λαών κατά των Οθωμανών (1875):**

- Βουλγαρία, Σερβία, Μαυροβούνιο, Ερζεγοβίνη επαναστατούν.
- Ο Σουλτάνος στέλνει στρατό για να τους σταματήσει.
- Η Ρωσία βοηθάει τους σλαβικούς λαούς γιατί είχε συμφέροντα στην περιοχή.
- Οι Τούρκοι χάνουν και αναγκάζονται να υπογράψουν τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (1878).

**Συνθήκη Αγίου Στεφάνου:**

- Προέβλεπε την ίδρυση αυτόνομου βουλγαρικού κράτους που θα περιελάμβανε όλη τη Μακεδονία (σε βάρος της Ελλάδας).
- Οι Μεγάλες Δυνάμεις εμπόδισαν την εφαρμογή της (δεν ήθελαν την επέκταση των συμφερόντων της Ρωσίας στη Μεσόγειο).

**Συνέδριο Βερολίνου (Ιούλιος 1878):**

- Ευνοϊκότεροι όροι για την Τουρκία από τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου.
- Η Βουλγαρία παρέμεινε αυτόνομη αλλά έχασε πολλά από τα εδάφη που της είχαν δοθεί με τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου.
- Η Σερβία, το Μαυροβούνιο και η Ρουμανία κέρδισαν την ανεξαρτησία τους.
- Η Ανατολική Ρωμυλία έγινε αυτόνομη.

**Σύγκρουση Ελλάδας- Βουλγαρίας (1885):**

- Η Βουλγαρία προσάρτησε την Ανατολική Ρωμυλία και η Ελλάδα αντέδρασε με επιστράτευση.
- Οι Μεγάλες Δυνάμεις εμπόδισαν τη σύγκρουση.

### Ερωτήσεις

1. Τι συνέβη όταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία άρχισε να παρακμάζει;
2. Τι ήταν το «Ανατολικό Ζήτημα» και γιατί ήταν δύσκολη η επίλυσή του;
3. Τι συνέβη όταν οι βαλκανικοί λαοί επαναστάτησαν κατά των Τούρκων;
4. Τι προέβλεπε η συνθήκη του Αγίου Στεφάνου; Εφαρμόστηκε τελικά;
5. Τι προέβλεπε το συνέδριο του Βερολίνου;
6. Γιατί ήρθαν σε διαμάχη Ελλάδα και Βουλγαρία και πως λύθηκε η διαμάχη;
7. Πως κρίνετε τη στάση των Μεγάλων Δυνάμεων στο Ανατολικό Ζήτημα;

## Κεφάλαιο Ε1: Από τον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897 στον Μακεδονικό Αγώνα

Ελληνοτουρκικός Πόλεμος  $\Leftrightarrow$  Ήττα Ελλήνων  $\Leftrightarrow$  Απογοήτευση στο βασίλειο και το στράτευμα.

### Κρήτη (1905):

- Εξέσπασε επαναστατικό κίνημα με επικεφαλής τον Ελευθέριο Βενιζέλο.
- Αίτημα  $\Leftrightarrow$  Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
- Δεν είχε αποτέλεσμα το κίνημα.

### Κρήτη (1908):

- Η Κρήτη επαναστατεί εναντίον των Τούρκων και ζητάει ξανά την ένωσή της με την Ελλάδα.
- Η Ελληνική Κυβέρνηση, επειδή φοβόταν αντίποινα των Τούρκων, δεν αποδέχτηκε επίσημα την ένωση με την Κρήτη  $\Leftrightarrow$  Δυσaréσκεια λαού.

**Μακεδονικός Αγώνας:** Διαμάχη μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας για το ποια χώρα θα επικρατήσει στην Μακεδονία. Αγώνας γύρω από τα σχολεία και τις εκκλησίες της περιοχής.

- Οι Βούλγαροι στέλνουν τους κομιτατζήδες (αντάρτες) οι οποίοι πίεζαν τους κατοίκους να δηλώσουν ότι ανήκουν στην ανεξάρτητη βουλγαρική εκκλησία (Εξαρχία).
- Οι Έλληνες, ως απάντηση, σχηματίζουν αντάρτικες ομάδες με επικεφαλής τον Παύλο Μελά, τον Κων. Μαζαράκη και τον Τέλλο Αγαπητό. Τις ομάδες συντόνιζαν:
  1. Ο Λάμπρος Κορομηλάς (πρόξενος).
  2. Ίων Δραγούμης (υποπρόξενος).
  3. Γερμανός Καραβαγγέλης (μητροπολίτης).
- **Θάνατος Παύλου Μελά** (1904) σε μάχη με τους Τούρκους στο χωριό Στάτιστα Καστοριάς  $\Leftrightarrow$  Η Ελληνική Κυβέρνηση αποφασίζει να διεκδικήσει τη Μακεδονία πιο δυναμικά.
- **1908:** Ο Μακεδονικός Αγώνας διακόπηκε:
  1. Εμφανίστηκαν οι Νεότουρκοι (φανατικοί Τούρκοι που ήταν κατά του Σουλτάνου και δεν ήθελαν την ανάμειξη των Μεγάλων Δυνάμεων στα εσωτερικά της Οθωμ. Αυτοκρατορίας).
  2. Οι Έλληνες και οι Βούλγαροι κατέθεσαν τα όπλα επειδή οι Νεότουρκοι τους διαβεβαίωσαν ότι θα τους παραχωρήσουν δικαιώματα.

**Λίμνη των Γιαννιτσών:** Συγκρούσεις ανάμεσα σε Βούλγαρους και Έλληνες.

### Δυσκολίες Ελλήνων:

1. Κομιτατζήδες.
2. Ελονοσία, ασθένειες και άσχημες συνθήκες διαβίωσης.

### Ερωτήσεις

1. Τι αιτήθηκε η Κρήτη το 1905 και το 1908 και ποια η αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης;
2. Τι ήταν ο Μακεδονικός Αγώνας;
3. Τι ενέργειες έκαναν οι Βούλγαροι και πως απάντησαν οι Έλληνες;
4. Πότε και που πέθανε ο Παύλος Μελάς; Είχε αντίκρισμα ο θάνατός του;
5. Γιατί διακόπηκε ο Μακεδονικός Αγώνας το 1908;
6. Ποιες δυσκολίες είχαν να αντιμετωπίσουν οι Έλληνες στη Λίμνη των Γιαννιτσών;

## Κεφάλαιο Ε2: Το κίνημα στο Γουδί και η κυβέρνηση Βενιζέλου

**Κίνημα στο Γουδί (14 Αυγούστου 1909):** Αξιωματικοί, οπλίτες και αρκετοί πολίτες συγκεντρώθηκαν στην περιοχή Γουδί της Αθήνας και κήρυξαν επανάσταση καθώς ήταν απογοητευμένοι:

1. Από την πολύχρονη οικονομική κρίση.
2. Από την πολιτική αστάθεια.
3. Από την ήττα στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897.

**Αιτήματα επαναστατών:**

- Κατάργηση της Βασιλείας ή αντικατάσταση του βασιλιά.
  - Βελτίωση του Συντάγματος.
  - Αλλαγές στο στράτευμα.
- } Η κυβέρνηση παραιτήθηκε

**Επαναστάτες:** Καλούν στην Αθήνα τον Ελευθέριο Βενιζέλο (Κρητικός πολιτικός- 45 χρονών)

**Ελευθέριος Βενιζέλος :**

- Είχε σπουδάσει νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Έμπειρος πολιτικός.
- Είχε διατελέσει βουλευτής και υπουργός στην Κρήτη.
- Ήταν επικεφαλής στην επανάσταση των Κρητών για ένωση με την Ελλάδα.

**Στόχος Βενιζέλου:**

- Να εκσυγχρονίσει την Ελλάδα.
- Να απελευθερώσει τις αλύτρωτες περιοχές.
- Να οργανώσει και να εξοπλίσει καλά το στρατό.

**Εκλογές 2010:** Το κόμμα το Βενιζέλου (Φιλελεύθεροι) κερδίζει με μεγάλη πλειοψηφία.

**Μεταρρυθμίσεις Βενιζέλου:**

- Καθιέρωσε την υποχρεωτική και δωρεάν φοίτηση στο δημοτικό σχολείο.
- Κλήθηκαν Άγγλοι και Γάλλοι αξιωματικοί για την αναδιοργάνωση στρατού και στόλου.
- Ιδρύθηκαν συνεταιρισμοί, καθιερώθηκαν οι αργίες και το ωράριο εργασίας.
- Προστάτευσε τους κολίγους (αγρότες που εργάζονταν σε χωράφια μεγάλων γαιοκτημόνων) από τους μεγάλους γαιοκτήμονες.

**Κιλελέρ (Θεσσαλία):** Χωριό στο οποίο ξέσπασαν επεισόδια μεταξύ διαδηλωτών αγροτών που ζητούσαν να μοιραστούν οι μεγάλες ιδιοκτησίες γης. Δυο διαδηλωτές σκοτώθηκαν, αλλά ο αγώνας τους αργότερα δικαιώθηκε.

### Ερωτήσεις

1. Από ποιους και γιατί έγινε το κίνημα στο Γουδί;
2. Ποια ήταν τα αιτήματα των επαναστατών στο Γουδί;
3. Πέτυχε το κίνημα τον σκοπό του;
4. Τι γνωρίζετε για τον Ελευθέριο Βενιζέλο;
5. Ποιος ήταν ο στόχος του Βενιζέλου για την Ελλάδα; Κέρδισε τελικά τις εκλογές του 2010;
6. Σε ποιες μεταρρυθμίσεις προχώρησε ο Βενιζέλος όταν εξελέγη πρωθυπουργός;
7. Τι συνέβη στο Κιλελέρ της Θεσσαλίας;

## Κεφάλαιο Ε3: Οι Βαλκανικοί πόλεμοι

**Α' βαλκανικός πόλεμος** (Οκτώβ. 1912): Σερβία, Μαυροβούνιο, Βουλγαρία, Ελλάδα # Τουρκία

**Σερβία, Μαυροβούνιο, Βουλγαρία, Ελλάδα** ⇨ Κηρύσσουν πόλεμο στην Οθωμανική Αυτοκρατορία διεκδικώντας εδάφη στη βαλκανική χερσόνησο.

- Η Ελλάδα εξοπλίζεται με πυροβόλα, τουφέκια και πυρομαχικά και εκπαιδεύει το στρατό της.
- Αρχιστράτηγος ελληνικού στρατού ⇨ Βασιλιάς Κωνσταντίνος.
- Τα ελληνικά στρατεύματα κατέλαβαν την Κοζάνη, την Ελασσόνα και τη Δεσκάτη.

### Θεσσαλονίκη:

- Την ήθελαν και οι Βούλγαροι και οι Έλληνες.
- Ο Βενιζέλος διατάζει το στρατό να κατευθυνθεί στη Θεσσαλονίκη (για να προλάβουν τους Βούλγαρους).
- Στη μάχη στα Γιαννιτσά ( Οκτώβρης 1912) οι Έλληνες νίκησαν τους Τούρκους και κατέκτησαν τη Θεσσαλονίκη.
- Ο Οθωμανός πασάς παραδίδει την πόλη στους Έλληνες και ο διάδοχος Κωνσταντίνος μαζί με τον στρατό μπήκαν στην πόλη προκαλώντας ενθουσιασμό στους κατοίκους.

### Επιτυχίες ελληνικού στρατού στον Α' βαλκανικό:

- Κατάληψη Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, νησιών Ανατολικού Αιγαίου (από τον Ναύαρχο Κουντουριώτη).
- Η Τουρκία αποχώρησε ηττημένη από τα βαλκάνια.
- Η Τουρκία παραιτήθηκε από τη διεκδίκηση της Κρήτης.

**Β' Βαλκανικός πόλεμος** (Ιούνιος 1913): Σερβία, Ελλάδα # Βουλγαρία. Έγινε γιατί:

- Δεν είχαν οριστεί τα σύνορα των χωρών στον Α' βαλκανικό πόλεμο.
- Η Βουλγαρία διεκδικούσε περισσότερα εδάφη και στράφηκε εναντίον της Ελλάδας και της Σερβίας.
- Η Ελλάδα νίκησε σε πολλές μάχες τους Βούλγαρους και κατέκτησε και την Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία.
- Ήττα Βουλγαρίας.

**Συνθήκη Βουκουρεστίου** (υπογράφηκε με τη λήξη του Β' βαλκανικού πολέμου):

- Η Ανατολική Μακεδονία δόθηκε στην Ελλάδα.
- Η Δυτική Θράκη παρέμεινε στους Βούλγαρους.
- Η Βόρεια Ήπειρος δόθηκε στην Αλβανία (νέο κράτος στα Βαλκάνια).

### Αποτελέσματα Βαλκανικών πολέμων:

- Η Ελλάδα διπλασίασε την έκτασή της (Ήπειρος, Μακεδονία, νησιά Ανατ. Αιγαίου, Κρήτη).
- Διπλασιάστηκε ο πληθυσμός της Ελλάδας.

### Ερωτήσεις

1. Ανάμεσα σε ποιους έγινε ο Α' βαλκανικός πόλεμος πότε και γιατί; Πως προετοιμάστηκε ο ελληνικός στρατός και ποιες περιοχές κατέλαβε;
2. Πως κατάφεραν οι Έλληνες να πάρουν τη Θεσσαλονίκη μέσα από τα χέρια των Βουλγάρων;
3. Ποια ήταν η έκβαση του Α' βαλκανικού πολέμου;
4. Ανάμεσα σε ποιους έγινε ο Β' βαλκανικός πόλεμος πότε και γιατί;
5. Ποια ήταν η έκβαση του Β' βαλκανικού πολέμου;
6. Τι όριζε η συνθήκη του Βουκουρεστίου;
7. Ποια ήταν τα αποτελέσματα για την Ελλάδα από τους βαλκανικούς πολέμους;



## Κεφάλαιο Ε4: Η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

**Δυσκολίες από το διπλασιασμό της έκτασης και του πληθυσμού της Ελλάδας το 1913:**

**Εσωτερικό:**

- Τα σύνορα δεν μπορούσαν να φυλαχθούν αποτελεσματικά.
- Το οδικό δίκτυο ήταν περιορισμένο και δημιουργούνταν δυσκολίες στη μετακίνηση των στρατιωτών στη Μακεδονία.
- Οι αποθήκες πολεμικού υλικού ήταν λίγες.

**Εξωτερικό:**

- Τα νησιά του Ανατ. Αιγαίου δεν είχαν κατοχυρωθεί ακόμα στην Ελλάδα.
- Δεν είχαν οριστεί τα σύνορα της Αλβανίας.
- Η Βουλγαρία παρέμενε ακόμα εχθρός της Ελλάδας.

**Αιτίες Α΄ παγκοσμίου πολέμου (1914):**

1. Ο έλεγχος του διεθνούς εμπορίου.
  2. Η κυριαρχία στα Βαλκάνια.
- } Ανταγωνισμός ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις

**2 στρατόπεδα:**

1. Κεντρικές Δυνάμεις (Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Ιταλία, Τουρκία, Βουλγαρία).
2. Δυνάμεις της Αντάντ= Εγγάρδια Συνεννόηση (Γαλλία, Αγγλία, Ρωσία, Ρουμανία, Σερβία Μαυροβούνιο).

**Η θέση της Ελλάδας (2 απόψεις):**

1. Ο Ελ. Βενιζέλος επιδίωκε την ένταξη της Ελλάδας στην Αντάντ,
2. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος έλεγε ότι η Ελλάδα πρέπει να διατηρήσει ουδέτερη στάση.

**Αποτέλεσμα:** Εθνικός Διχασμός (Η κυβέρνηση των Φιλελευθέρων παραιτήθηκε και η χώρα διχάστηκε- χωρίστηκε στα δυο).

**Η Ελλάδα συμμεάχησε με την Αντάντ (1917) γιατί:**

- Οι Γερμανοί και οι Βούλγαροι το 1916 εισέβαλαν στην Ανατολική Μακεδονία.
- Η Αγγλία και η Γαλλία πίεζαν την ελληνική κυβέρνηση να εγκαταλείψει την ουδετερότητα.

**Αποτέλεσμα:** Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος εκθρονίστηκε και εγκατέλειψε τη χώρα.

**Λήξη Α΄ παγκοσμίου Πολέμου (1918):**

1. Οι δυνάμεις της Αντάντ νίκησαν τις Κεντρικές Δυνάμεις
2. Η Γερμανία υποχρεώθηκε να πληρώσει αποζημιώσεις.
3. Υπογράφηκε η **Συνθήκη των Σεβρών** (1920- οφέλη για την Ελλάδα):
  - Η Ελλάδα κατοχύρωσε τα νησιά του Αιγαίου (εκτός Δωδεκανήσων).
  - Η Ελλάδα κέρδισε την Ανατολική και Δυτική Θράκη (εκτός Κων/πολης).
  - Η Ελλάδα ανέλαβε για 5 χρόνια τη διοίκηση της Σμύρνης.

### Ερωτήσεις

1. Ποιες δυσκολίες προέκυψαν από την αύξηση των εδαφών της Ελλάδας;
2. Ποιες ήταν οι αιτίες που οδήγησαν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;
3. Ποια στρατόπεδα δημιουργήθηκαν στην Ευρώπη και ποιες χώρες συμμετείχαν σε αυτά;
4. Ποια στάση κράτησε η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και ποιο αποτέλεσμα είχε;
5. Γιατί τελικά η Ελλάδα συμμεάχησε με την Αντάντ;
6. Πότε και με ποια αποτελέσματα έληξε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος;
7. Τι οφέλη είχε η Ελλάδα με τη Συνθήκη των Σεβρών;

## Κεφάλαιο Ε5: Η Μικρασιατική Εκστρατεία και η Καταστροφή

Συνθήκη Σεβρών  $\Rightarrow$  Λήξη Α' παγκοσμίου πολέμου, περιορισμός της Τουρκίας εδαφικά

**Διεκδικήσεις Μεγάλων Δυνάμεων από Τουρκία:**

- **Βρετανία**  $\Rightarrow$  Στενά Βοσπόρου και Κωνσταντινούπολη
- **Ιταλία**  $\Rightarrow$  Αττάλεια
- **Γαλλία**  $\Rightarrow$  Κιλικία
- **Ελλάδα**  $\Rightarrow$  Σμύρνη (αποβιβάστηκαν στη Σμύρνη στις 2 Μαΐου 1919 ελληνικά στρατεύματα αναλαμβάνοντας τη διοίκηση της Σμύρνης για 5 χρόνια. Μετά οι κατοικοί της θα αποφάσιζαν αν θα ενωνόταν με την Ελλάδα).

**Η Ελλάδα στη Μικρα- Ασία:**

- Πολεμικές συγκρούσεις με Τουρκικά στρατεύματα.
- Κατάληψη Αφιόν Καραχισάρ και Εσκή Σεχίρ (σημαντικών κέντρων). Τα κέντρα αυτά απείχαν 300 χιλιόμετρα από τη Σμύρνη.
- Επέκταση ελληνικών συνόρων (μετώπου).

**Μειονεκτήματα επέκτασης του μετώπου:**

1. Μεγάλη γραμμή μετώπου (απαιτούσε πολλούς στρατιώτες).
2. Δύσκολος ανεφοδιασμός στρατού.
3. Δεν υπήρχαν χάρτες ακριβείας της περιοχής.
4. Οι Τούρκοι υπερτερούσαν σε ιππικό και πυροβολικό.

**Πολιτικές Μεταβολές στην Ελλάδα (1920):**

- Ο Βενιζέλος χάνει τις εκλογές. Την εξουσία αναλαμβάνουν οι πολιτικοί του αντίπαλοι.
- Η νέα ηγεσία επαναφέρει το βασιλιά Κωνσταντίνο στο θρόνο  $\Rightarrow$  δέσφεια Άγγλων και Γάλλων.
- Αντικαταστάθηκε η ηγεσία του στρατεύματος.

**Πολιτικές Μεταβολές στην Τουρκία:** Αντιστροφή κλίματος υπέρ των Τούρκων.

- Ξέσπασε εμφύλιος πόλεμος ανάμεσα στους οπαδούς του Σουλτάνου και εκείνους του αξιωματικού Μουσταφά Κεμάλ.
- Ο Κεμάλ προμηθευόταν όπλα και πυρομαχικά από τα λιμάνια των Άγγλων και των Γάλλων και έκανε επιθέσεις κατά του ελληνικού στρατού.
- Οι Σύμμαχοι άρχισαν να εγκαταλείπουν τα εδάφη στη Μικρα- Ασία. Οι Σοβιετικοί άρχισαν να υποστηρίζουν τον Κεμάλ.

**Συγκρούσεις Ελληνικού και Τουρκικού στρατού:**

- Ο Ελληνικός στρατός προχωράει νικηφόρα αρχικά. Περνάει τον ποταμό Σαγγάριο και την Αλμυρά έρημο και καταδιώκει τους Τούρκους για να τους εξολοθρεύσει. **Αλλά:**
  1. Έγινε δύσκολος ο ανεφοδιασμός.
  2. Ο ελληνικός στρατός ήταν κουρασμένος από τους συνεχείς πολέμους.

**Αποτέλεσμα:** Οπισθοχώρηση ελληνικού στρατού.

### Επίθεση Κεμάλ (Αύγουστος 1922): Μικρασιατική Καταστροφή

- Η ελληνική αμυντική γραμμή έσπασε. Υποχώρηση ελληνικού στρατού.
- Τέλη Αυγούστου οι Τούρκοι μπήκαν στη Σμύρνη (πυρπόλησαν την ελληνική και αρμενική συνοικία της πόλης).
- Ο Μητροπολίτης Χρυσόστομος παραδόθηκε και θανατώθηκε από τους Τούρκους.
- Χιλιάδες κόσμου (πρόσφυγες) στο λιμάνι της Σμύρνης προσπαθούν να μπου σε καράβια για να σωθούν.
- Ακολούθησαν σφαγές και λεηλασίες κατοίκων της Σμύρνης (Ελλήνων και Αρμενίων).

### Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ:

- Τούρκος αξιωματικός και πολιτικός.
- Ηγέτης του κινήματος των Νεότουρκων.
- Αργότερα πρόεδρος της Τουρκίας.
- Θεωρείται ο ιδρυτής της σύγχρονης Τουρκίας.



### Ερωτήσεις

1. Τι επισφράγισε η συνθήκη των Σεβρών;
2. Ποιες περιοχές διεκδικούσαν οι Μεγάλες Δυνάμεις από την Τουρκία;
3. Πως ενήργησε ο ελληνικός στρατός στη Μικρα- Ασία;
4. Ποια ήταν τα μειονεκτήματα από την επέκταση του ελληνικού μετώπου;
5. Ποιες πολιτικές μεταβολές συντελούνται στην Ελλάδα το 1920;
6. Πότε και πως αλλάζει το κλίμα υπέρ των Τούρκων;
7. Γιατί υποχώρησε ο ελληνικός στρατός ενώ είχε φτάσει κοντά στην Άγκυρα;
8. Τι συνέβη στη Μικρασιατική Καταστροφή;
9. Τι γνωρίζετε για τον Μουσταφά Κεμάλ;

## Κεφάλαιο Ε6: Ο Μεσοπόλεμος

Τέλος Μικρασιατικής Καταστροφής  $\Leftrightarrow$  Συνθήκη Λωζάννης (1923).

- Η Ελλάδα αποσύρθηκε από την Ανατ. Θράκη, την Ίμβρο και την Τένεδο και την περιοχή της Σμύρνης.
- Τα Δωδεκάνησα παρέμειναν στην Ιταλία.
- Αποφασίστηκε ανταλλαγή πληθυσμών ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία με βάση τη Θρησκεία. (μετακινήθηκαν οι Χριστιανοί της Κων/πολης, της Ίμβρου και της Τενέδου αλλά και οι Μουσουλμάνοι της Θράκης).

1924- Εγκαθιδρύεται στην Ελλάδα η **αβασίλευτη δημοκρατία**.

- Αλέξανδρος Παπαναστασίου: 1<sup>ος</sup> πρωθυπουργός της Ελλάδας.

**Πρόσφυγες προς την Ελλάδα:**

- 1.000.000 πρόσφυγες από Ανατ. Θράκη, Μικρα-Ασία, Πόντο.
- 100.000 πρόσφυγες από Σοβιετική Ένωση και Βουλγαρία.
- Εγκαταστάθηκαν κυρίως στη Μακεδονία και τη δυτική Θράκη.
- Έμειναν σε καταυλισμούς και αργότερα σε οικισμούς.
- Οι πρόσφυγες συνέβαλαν σημαντικά στην οικονομική (αγροτική) και πνευματική ανάπτυξη της χώρας.

**Μεσοπόλεμος** = Το διάστημα ανάμεσα στους 2 παγκόσμιους πολέμους.

- Η Ελλάδα αντιμετώπιζε μεγάλα **προβλήματα στο Μεσοπόλεμο**:
  1. Οικονομική κρίση.
  2. Έπρεπε να βρει στέγη και εργασία στους πρόσφυγες (δύσκολη υπόθεση).
  3. Πολιτική αστάθεια (πολιτικά κόμματα εναλλάσσονταν συχνά στην εξουσία).
  4. Πραξικοπήματα (αξιωματικοί έπαιρναν την εξουσία).
  5. Κοινωνική αναταραχή (διαδηλώσεις, απεργίες).

**Ιωάννης Μεταξάς**  $\Leftrightarrow$  Αναλαμβάνει την εξουσία (4 Αυγούστου 1936)- Επιβάλλει **δικτατορία**. Ευνοήθηκε από τη συγυρία στην Ευρώπη (Γερμανία- ναζιστικό κόμμα με Χίτλερ + Ιταλία- Φασιστικό κόμμα).

- Εκδίωξε τους πολιτικούς του αντίπαλους.
- Προσπάθησε να προσεγγίσει τους εργάτες και τους αγρότες αλλά δεν τα κατάφερε.
- Προετοίμασε τη χώρα για τον πόλεμο που ερχόταν (Β' παγκόσμιος).
- Επεδίωκε συμμαχία με τους Βρετανούς (μεγαλύτερη ναυτική δύναμη της εποχής).

### Ερωτήσεις

1. Τι όριζε η συνθήκη της Λωζάννης;
2. Πότε εγκαθιδρύεται η αβασίλευτη δημοκρατία και με ποιον πρώτο πρωθυπουργό;
3. Τι γνωρίζετε για την είσοδο των προσφύγων στην Ελλάδα;
4. Τι ορίζεται ως Μεσοπόλεμος;
5. Ποια προβλήματα αντιμετώπιζε η Ελλάδα στην περίοδο του Μεσοπολέμου;
6. Πότε και πως αναλαμβάνει την εξουσία ο Ιωάννης Μεταξάς και τι ενέργειες έκανε όταν ανέλαβε την εξουσία;


## Κεφάλαιο Ε7: Το Αλβανικό Έπος

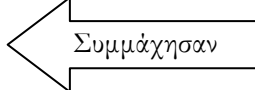
Συνέπειες ήττας στον Α' παγκόσμιο για τη Γερμανία:

- Έχασε αρκετά εδάφη και αναγκάστηκε να πληρώσει αποζημιώσεις.
- Μείωσε πολύ το στρατό της.

**Βουλγαρία:** Υποχρεώθηκε να παραχωρήσει τη Δυτική Θράκη στην Ελλάδα.

**Μεσοπόλεμος:** Περίοδος που την εξουσία σε πολλά κράτη πήραν **δικτατορίες**.

**Γερμανία:** Αδόλφος Χίτλερ (1933)  **Ιταλία:** Μπενίτο Μουσολίνι (1922)

Συμμάχησαν 

**Συμμαχία Γερμανίας- Ιταλίας**  $\Rightarrow$  Φόβοι για νέο πόλεμο στην Ευρώπη

- Η Γερμανία αναγκάζει την Αυστρία να ενωθεί μαζί της και επιτίθεται στην Τσεχοσλοβακία.
- Η Ιταλία το 1939 κατέλαβε την Αλβανία (Κίνδυνος για την Ελλάδα).

**Ενέργειες Ελλάδας (Μεταξά) κατά τον Μεσοπόλεμο:**

- Πολεμική προετοιμασία της χώρας (διπλασίασε τις στρατ. δαπάνες, ετοίμασε αξιόπιστο πυροβολικό, επικύνησε σχέδιο μάχης για τυχόν επιθέσεις από Βουλγαρία ή Ιταλία).

**Έναρξη Β' Παγκοσμίου Πολέμου (1939)- Αφορμή:**

- Η Γερμανία κατέλαβε την Πολωνία (την οποία προστάτευε η Αγγλία).
1. Γερμανία- Ιταλία- Αυστρία-Ιαπωνία.
  2. Αγγλία- Γαλλία- Ρωσία- Η.Π.Α.
- } **2 στρατόπεδα**

**Ελλάδα:** Μπήκε στον πόλεμο τον Οκτώβρη του 1940- Αφορμή: 

- Τορπιλισμός καταδρομικού Έλλη από Ιταλικό υποβρύχιο στο λιμάνι της Τήνου.
- **28 Οκτωβρίου** ο Ιταλός πρέσβης Γκράτσι αποδίδει στον Μεταξά τελεσίγραφο παράδοσης της χώρας στους Ιταλούς  $\Rightarrow$  **Ο Μεταξάς αρνείται (ΟΧΙ)**. Έναρξη πολέμου για την Ελλάδα.
- Ιταλικά στρατεύματα εισέβαλαν από τα Ελληνοαλβανικά σύνορα με σκοπό να καταλάβουν την Ήπειρο και την υπόλοιπη Ελλάδα.
- Οι **αλπινιστές** (Ιταλοί στρατιώτες εκπαιδευμένοι σε μάχες σε ορεινά εδάφη) προσπαθούν να χτυπήσουν τους Έλληνες στην Πίνδο.

**Αντίδραση Ελλήνων:**

- Νίκησαν τους Ιταλούς Αλπινιστές και τους ανάγκασαν να υποχωρήσουν στην Αλβανία.
  - Οι Έλληνες στο αλβανικό μέτωπο είχαν απώλειες καθώς:
    1. Το έδαφος ήταν ορεινό.
    2. Ο Χειμώνας ήταν βαρύς (κρυοπαγήματα στρατιωτών).
    3. Δύσκολη μεταφορά τροφίμων και πυρομαχικών.
- } Η Ιταλική εισβολή απέτυχε.

### Ερωτήσεις

1. Ποιες συνέπειες είχαν Γερμανία και Βουλγαρία από την ήττα τους στον Α' παγκόσμιο;
2. Ποια καθεστώτα επικράτησαν σε Γερμανία και Ιταλία στον Μεσοπόλεμο;
3. Γιατί δημιουργούνται νέοι φόβοι για πόλεμο στην Ευρώπη;
4. Γιατί ξεκινά ο Β' παγκόσμιος και με ποιες συμμαχίες (αντίπαλα στρατόπεδα);
5. Πότε και γιατί μπήκε και η Ελλάδα στον πόλεμο;
6. Τι ήταν οι αλπινιστές;
7. Πως αντέδρασαν οι Έλληνες στην Ιταλική εισβολή; Είχαν απώλειες; Αν ναι, γιατί;



## Κεφάλαιο Ε8: Η γερμανική επίθεση και ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος

**Οι Γερμανοί δεν επιτίθενται στη Σοβιετική Ένωση αλλά στα Βαλκάνια καθώς:**

1. Οι Ιταλοί αποτυγχάνουν να κυριεύσουν την Ελλάδα (ανασφάλεια Γερμανών).
2. Τα Βρετανικά αεροπλάνα (με βάσεις στα Βαλκάνια) συνέχιζαν να βομβαρδίζουν γερμανικούς στόχους (απειλή).

**1941** ⇨ Οι Βούλγαροι συμμαχούν με τους Γερμανούς ⇨ Απειλή για την Ελλάδα (οι Έλληνες εγκαταλείπουν την ουδέτερη στάση και επιτρέπουν στους συμμάχους να αποβιβάστούν στα εδάφη της).

**6 Απριλίου 1941** ⇨ Γερμανικά αεροσκάφη και άρματα μάχης επιτίθενται στην Ελλάδα.

**Ελληνικός στρατός:**

- Είχε να αντιμετωπίσει δυο διαφορετικά μέτωπα:
  - 1. Υπερασπιζόταν το οχυρό Ρούπελ στα σύνορα με τη Βουλγαρία.
  - 2. Γερμανική εισβολή στα σύνορα με την Αλβανία.
- } **Ηττήθηκε**

**Οι Γερμανοί κατέλαβαν:**

- 9 Απριλίου 1941 τη Θεσσαλονίκη.
  - 27 Απριλίου 1941 την Αθήνα.
  - Τελευταία κυριεύσαν την Κρήτη
- } **Γερμανική Κατοχή 1941-1944.**

**Κρήτη:** Γερμανοί αλεξιπτωτιστές αποβιβάστηκαν στο νησί. Η μάχη κράτησε 10 μέρες. Η Κρήτη έπεσε στα χέρια των Γερμανών αλλά οι Γερμανοί υπέστησαν βαρύτερες απώλειες.

**Λήξη Β΄ παγκοσμίου πολέμου (1945):** Νίκη Συμμάχων (Αγγλία- Γαλλία- Ρωσία- Αμερική).

**Συνέπειες που προκάλεσαν αποτροπιασμό:**

- Εκατομμύρια άνθρωποι σκοτώθηκαν.
- Τεράστιες υλικές ζημιές σε όλες τις χώρες που συμμετείχαν.
- Ολοκαύτωμα (εξόντωση χιλιάδων) των Εβραίων από Γερμανούς ναζί στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκεντρώσεων (χώροι εργασίας και εκτέλεσης Εβραίων).
- Ατομικές βόμβες στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι (ιαπωνικές πόλεις) από τους Αμερικανούς.

### Ερωτήσεις

1. Γιατί οι Γερμανοί επιτέθηκαν στα Βαλκάνια και όχι στη ΕΣΣΔ;
2. Πότε οι Έλληνες εγκαταλείπουν τη ουδέτερη στάση τους;
3. Γιατί ο ελληνικός στρατός δεν μπορούσε να ανταπεξέλθει;
4. Πότε αρχίζει η Γερμανική κατοχή στην Ελλάδα; Ποιες περιοχές κατέλαβαν σταδιακά οι Γερμανοί; Που δυσκολεύτηκαν περισσότερο;
5. Πότε λήγει ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος και με ποιο αποτέλεσμα;
6. Ποιες ενέργειες που έγιναν στη διάρκεια του Β΄ παγκοσμίου πολέμου προκάλεσαν τον ανθρώπινο αποτροπιασμό;

## Κεφάλαιο Ε9: Μια δεκαετία αγώνων και θυσιών για την ελευθερία (1941-1949)

**Γερμανοί κατακτητές** ⇨ Κράτησαν την Αθήνα, την Κεντρική Μακεδονία και την Κρήτη. Τα υπόλοιπα μέρη της Ελλάδας τα παραχώρησαν σε Βούλγαρους και Ιταλούς (σύμμαχοί τους).

**Τριπλή Κατοχή:** Γερμανία- Ιταλία- Βουλγαρία

- Η πείνα θέριζε τους κατοίκους στις μεγάλες πόλεις (πολλά θύματα).

**30 Μαΐου 1941** ⇨ 2 φοιτητές (Μανώλης Γλέζος & Απόστολος Σάντας) κατέβασαν τη γερμανική σημαία από τον ιστό της Ακρόπολης (πληγώθηκε το γόνητρο των Γερμανών).

**3 αντιστασιακές ελληνικές οργανώσεις:**

- |  |  |
|--|--|
| <ol style="list-style-type: none"><li>1. Ε.Α.Μ/ Ε.Λ.Α.Σ (σε όλη τη χώρα).</li><li>2. Ε.Δ.Ε.Σ (Ηπειρος).</li><li>3. Ε.Κ.Κ.Α</li></ol> | } <b>Ανατίναξη γέφυρας Γοργοποτάμου-</b><br>καθυστέρησαν τον ανεφοδιασμό των<br>στρατευμάτων του Άξονα στη Αφρική. |
|--|--|

**Αντίποινα Γερμανών:**

- Τρομοκρατία πολιτών.
- Κάψιμο χωριών (Καλάβρυτα, Δίστομο, Μεσόβουνο).
- Μαζικές εκτελέσεις Ελλήνων.

**1944** ⇨ Λήξη τετραετούς Κατοχής- Επιστροφή της Ελληνικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα από τη Μέση Ανατολή – Απελευθέρωση.

**Διχασμός στην Ελλάδα:**

- Βασιλιάς- Αναγνωρισμένη από τους Συμμάχους Ελληνική Κυβέρνηση.
- Ε.Α.Μ. (είχε σχηματίσει δική του κυβέρνηση στην ορεινή Ελλάδα).

**Αποτέλεσμα: Εμφύλιος πόλεμος (1946- 1949)**

- Κράτησε 3 χρόνια.
- Ήττα δημοκρατικού στρατού (στρατός που δημιουργήθηκε από το ΚΚΕ την περίοδο του εμφυλίου πολέμου).
- Χιλιάδες θύματα και καταστροφές. Έλληνες αλληλοσκοτώθηκαν.
- Πολλοί έφυγαν πρόσφυγες.
- Δημιούργησε βαθιά τραύματα στην ελληνική κοινωνία.

### Ερωτήσεις

1. Ποια η τύχη των εδαφών του ελληνικού κράτους κατά τη γερμανική κατοχή;
2. Τι εννοούμε όταν λέμε «τριπλή Κατοχή»; Ποια δεινά έφερε;
3. Τι έκαναν οι 2 φοιτητές την περίοδο της Κατοχής;
4. Ποιες αντιστασιακές οργανώσεις ιδρύθηκαν; Ποιο το πιο σημαντικό τους κατόρθωμα;
5. Πως «απάντησαν» οι Γερμανοί στην αντίσταση των Ελλήνων;
6. Πότε έληξε η Κατοχή;
7. Γιατί διχάστηκε η Ελλάδα- ποιες οι αντίπαλες παρατάξεις;
8. Ποιες οι συνέπειες του εμφυλίου πολέμου;

## Κεφάλαιο Ε10: Η μεταπολεμική ανασυγκρότηση της Ελλάδας (1950-1974)


### Προβλήματα της Ελλάδας μετά τον εμφύλιο:

1. Η χώρα είχε ερειπωθεί.
2. Χιλιάδες νεκροί.
3. Το μίσος που δημιούργησε ο εμφύλιος δεν είχε ξεπεραστεί.
4. Κακές σχέσεις με Αλβανία, Βουλγαρία και Γιουγκοσλαβία (φόβος για Μακεδονία και Θράκη).

**NATO = Βορειοατλαντικό Σύμφωνο** (ιδρύθηκε με πρωτοβουλία των Αμερικανών ως αντίπαλο δέος της Σοβιετικής Ένωσης στην Ευρώπη).

- Ένταξη της Ελλάδας στο NATO για να:
  1. Προστατεύσει τα εδάφη της.
  2. Προσεγγίσει τις χώρες της Δύσης.

### Αποτέλεσμα ένταξης Ελλάδας στο NATO:

1. Βελτίωση σχέσεων με Γιουγκοσλαβία και Βουλγαρία.
2. Επιδείνωση σχέσεων με Τουρκία (Κύπρος).  **Σεπτεμβριανά** (διώξεις Ελλήνων στην Κων/πολη από Τούρκους).

**Εκλογές 1956** ⇔ Ψήφισαν για πρώτη φορά και γυναίκες- Εκλέχτηκε πρωθυπουργός ο **Κων. Καραμανλής** (από τις Σέρρες), ο οποίος στα 8 χρόνια πρωθυπουργίας επεδίωξε:

- Βελτίωση σχέσεων με Η.Π.Α. και Μ. Βρετανία & λύση στο Κυπριακό.

1963-1965: **Γεώργιος Παπανδρέου** (πρωθυπουργός- Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση).

**Άνησε η Αστυφιλία** (συγκέντρωση κατοίκων στις πόλεις για εύρεση εργασίας, κατασκευή πολυκατοικιών, ανάπτυξη βιομηχανίας): **λόγοι**:

- Εμφύλιος πόλεμος, φτώχεια και δύσκολες συνθήκες ζωής στην ύπαιθρο.

Δύσκολες συνθήκες ζωής ⇔ μετανάστευση σε Αυστραλία και χώρες της Ευρώπης.

**Δικτατορία (1967):** Ομάδα στρατιωτικών με επικεφαλής τον Γεώργιο Παπαδόπουλο.

- Πολλοί πολίτες έφυγαν στο εξωτερικό.
- Οργανώθηκαν εξεγέρσεις από φοιτητές και πολίτες (Πολυτεχνείο 1973).
- Κατέρρευσε το 1974 (Εισβολή Τούρκων στην Κύπρο).
- Αποκατάσταση της δημοκρατίας με πρωθυπουργό τον Κ. Καραμανλή (κυβέρνηση εθνικής ενότητας).

### Ερωτήσεις

1. Ποια προβλήματα είχε να αντιμετωπίσει η Ελλάδα μετά τον εμφύλιο πόλεμο;
2. Τι είναι το NATO και γιατί εντάχθηκε η Ελλάδα σε αυτό;
3. Ποιος εκλέχτηκε πρωθυπουργός το 1956 και τι επεδίωξε να κάνει;
4. Τι είναι η αστυφιλία και για ποιους λόγους άνησε εκείνη την εποχή;
5. Τι συνέβη το 1967 και πως αντέδρασαν οι πολίτες;
6. Πόσα χρόνια διήρκεσε η δικτατορία και πότε αποκαταστάθηκε η δημοκρατία;
7. Γιατί πολύς κόσμος μετανάστευσε στην Αυστραλία και αλλού;

## Κεφάλαιο Ε11: Το Κυπριακό Ζήτημα

### Κύπρος:

- Από το 1571 κυριεύθηκε από τους Οθωμανούς.
- Το 1878 η Τουρκία παραχωρεί την Κύπρο στη Μεγάλη Βρετανία.
- Στο νησί ζούσαν πολλοί Ελληνοκύπριοι που διεκδικούσαν την ελευθερία τους.
- Οι ελληνικές κυβερνήσεις και οι Ελληνοκύπριοι μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο ζητούν την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

**Κυπριακός Αγώνας** = αγώνας για την ανεξαρτησία της Κύπρου και ένωσή της με την Ελλάδα.

- Πρωτεργάτης: Αρχιεπίσκοπος Μακάριος. **Αίτημα:** απαλλαγή από τη Βρετανική κυριαρχία.

**Ε.Ο.Κ.Α.**(= Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών):

- Το 1955 αναλαμβάνει στρατιωτική και πολιτική δράση.
- Γεώργιος Γρίβας (Διγενής)- Αρχηγός.

**Αντίποινα Τούρκων:** Κατέστρεψαν στην Κων/πολη πολλά ελληνικά καταστήματα και εκκλησίες.

**Μεγάλη Βρετανία** ⇔ Δέχεται να αναγνωρίσει την ανεξαρτησία της Κύπρου με την προϋπόθεση να δημιουργηθούν στο νησί 2 στρατιωτικές βάσεις.

**Ανεξαρτησία Κύπρου** (1960)- Συνθήκη Λονδίνου και Ζυρίχης. – Τουρκία και Ελλάδα είχαν το δικαίωμα να διατηρούν στρατό στο νησί. **Μακάριος:** 1<sup>ος</sup> πρόεδρος Κυπριακής Δημοκρατίας.

**Παρουσία δυνάμεων του Ο.Η.Ε.** ⇔ Ρόλος διαιτητή ανάμεσα σε Τουρκοκύπριους και Ελληνοκύπριους οι οποίοι συγκρούονταν συνεχώς.

**Αίτια κατάκτησης της Κύπρου από τους Τούρκους:**

1. Ανακλήθηκε η ελληνική μεραρχία (σώμα στρατού) από την Κύπρο με εντολή της Χούντας.
2. Επιδεινώθηκαν οι σχέσεις του Μακαρίου με τους δικτάτορες.
3. Η Χούντα το 1974 ανέτρεψε (έβγαλε από πρόεδρο) τον Μακάριο.

**Συνέπειες:**

1. Σχέδιο Αττίλας = εισβολή των Τούρκων στρατιωτών και κατάληψη του βόρειου τμήματος του νησιού.
2. Οι Τούρκοι κατέλαβαν το 37% της Κύπρου.
3. Πολλοί Ελληνοκύπριοι εκδιώχτηκαν από τα σπίτια τους.
4. Στο τμήμα που κατέκτησαν σχημάτισαν ένα ψευδοκράτος το οποίο όμως δεν αναγνωρίστηκε από τη διεθνή κοινότητα.

**1η Μαΐου 2004** ⇔ Ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε.

**Λευκωσία** (πρωτεύουσα Κύπρου): Η μόνη διαιρεμένη πρωτεύουσα της Ευρώπης (η Πράσινη Γραμμή χωρίζει τους Ελληνοκύπριους από τους Τουρκοκύπριους).

### Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για την Κύπρο ιστορικά;
2. Τι ήταν ο Κυπριακός Αγώνας;
3. Τι ήταν η Ε.Ο.Κ.Α. και ποια τα αντίποινα των Τούρκων;
4. Ποια η στάση της Μ. Βρετανίας και πότε ανακηρύχτηκε ανεξάρτητη η Κύπρος;
5. Γιατί κατακτήθηκε η Κύπρος από τους Τούρκους;
6. Ποιες συνέπειες έφερε η κατάκτηση της Κύπρου;
7. Γιατί υπάρχουν δυνάμεις του Ο.Η.Ε στη Λευκωσία;

## Κεφάλαιο Ε12: Η Ελλάδα και η ευρωπαϊκή της πορεία

**Μεταπολίτευση** = η περίοδος από την αποκατάσταση της δημοκρατίας (1974) μέχρι σήμερα.

- Ενισχύθηκαν οι δημοκρατικοί θεσμοί και οι διεθνείς σχέσεις.
- Προσπάθεια για εκσυγχρονισμό της χώρας.
- Προσπάθεια για βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ελλήνων πολιτών (βελτίωση βιοτικού επιπέδου).
- Πνευματική άνθηση (Βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας σε Ελύτη και Σεφέρη).
- Προώθηση της ευρωπαϊκής πορείας της χώρας.

**Ε.Ο.Κ.** = Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

- Ιδρύθηκε το 1957.
- Αποτελούνταν αρχικά από 6 κράτη.
- Η Ελλάδα εντάχθηκε το 1981.

**Ε.Ε.** = Ευρωπαϊκή Ένωση (1993).

- Μετεξέλιξη της Ε.Ο.Κ.
- Σήμερα αποτελείται από 27 κράτη- μέλη.
- Χρήση κοινού νομίσματος (Ο.Ν.Ε.- ένταξη της Ελλάδας το 2001).
- **Στόχοι:**
  1. Ενίσχυση των δημοκρατικών ελευθεριών.
  2. Καταπολέμηση της ανεργίας.
  3. Εξάλειψη των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.
  4. Βελτίωση της εκπαίδευσης.
  5. Σεβασμός στο περιβάλλον.



**Ψυχρός Πόλεμος** = η περίοδος από τη λήξη του Β' παγκοσμίου πολέμου μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1980.

- Η.Π.Α. και Ε.Σ.Σ.Δ κυριαρχούν παγκοσμίως.
- Μεγάλη αντιπαλότητα μεταξύ Η.Π.Α. και Ε.Σ.Σ.Δ.



### Ερωτήσεις

1. Τι εννοούμε όταν λέμε Μεταπολίτευση και ποια τα χαρακτηριστικά της περιόδου αυτής;
2. Τι γνωρίζετε για την Ε.Ο.Κ.;
3. Τι είναι η Ε.Ε., από πόσα μέλη αποτελείται και ποιοι οι στόχοι που έθεσε;
4. Πότε μπήκε η Ελλάδα στην Ε.Ο.Κ., στην Ε.Ε. και στην Ο.Ν.Ε.;
5. Τι εννοούμε όταν λέμε «Ψυχρός Πόλεμος»;
6. Οι στόχοι που έθεσε η Ε.Ε. πιστεύετε ότι έχουν εκπληρωθεί;